

szakaszán. Ennek során az előzetes régészeti terepbejáráson lokalizált, illetve adattári lelőhelyek vizsgálatára került sor Hodász, Kántorjánosi, Nyírcsaholy, Nyírgyulaj és Nyírmeggyes határában.

Nyírmeggyes határában, a 29. lelőhelyszámon szerepelő lelőhelyen, a 646 m² lehumusztolt területen 4 késő vaskori és 2 kérdéses korú gödröt tártunk föl. Ezek közül érdekes volt az 5. objektum, mely nagy méretű fekete foltjával és betöltésével hívta fel magára a figyelmet, illetve ez a gödör szolgáltatta a legtöbb leletanyagot is. Összességében ez a lelőhely szolgáltatta a leggazdagabb leletanyagot. Jól datálható, késő vaskori (kelta) kerámiákat, köztük jellegzetes seprűdishes, grafitos töredékeket, illetve tapasztásdarabokat, állatcsont töredékeket, salakot és vaszköz töredéket is leltünk.

Mivel kelta teleprészletről volt szó, így várható volt fémtárgyak előkerülése, ezért meghívtuk Bacskai István műszeres leletfelderítőt, aki a nyomvonalszakaszt és annak közvetlen környékét is tüzetesen átvizsgálta, de fémanyagot nem talált.

PINTYE GÁBOR

161. Nyírtass, Akasztó-hegy (KÖH 50713)

(Szabolcs-Szatmár-Bereg megye) **Ő, B, Szk, N, Kő**

2013. február 26-án régészeti helyszínelést végeztünk Nyírtass település közigazgatási határain belül.

Az Akasztó-halomtól É–ÉNy-ra, egy kisebb É–D futású homokdomb emelkedik. A dombot K-ről egy S-alakban megtört betonút, D-ről zárt gyümölcsös és őszi vetés, É-ről és Ny-ről a település házainak kertvégei határolják. A vizsgált terület fel volt szántva, így ideális keretet biztosított a kutatáshoz.

A terület egészen őskori, bronzkori és szkíta, valamint késő népvándorlás kori és középkori kerámiát gyűjtöttünk. A leletek K felé sűrűsödnek. A lelőhely összefügg a már korábbról ismert Akasztó-halmi⁴⁹ (a népnyelv Danó-halomnak tartja, mivel Danó bácsinak hívták az őreget, aki vigyázott rá) lelőhellyel, így annak kiegészítéseként, bővítményeként regisztráltuk.

SCHOLTZ RÓBERT

162. Nyőgér, R. k. templom ex-lege műemléki környezete (Műemléki törzsszám 7970, azonosító 26769) (Vas megye) Kk

2013. szeptember 19-én lakossági bejelentés kapcsán helyszíni szemlét végeztünk Nyőgéren, ahol a Szent Imre templom melletti plébánia épületénél végzett földmunka alkalmával emberi csontokat találtak.

Az elsőként 1390-ben említett település mai formájában barokk temploma műemlék, azonosító száma 9233, törzsszáma 7970. Az épület egy a környezetéből jól kiemelkedő dombon áll. A templom plébánosát a 15. században említi oklevél, az egyházi épületről a Kazo-féle 1698-as egyházlátogatási jegyzőkönyv is tudósít.

A helyszíni szemle alkalmával a templomtól kb. 10 m-re D-re elhelyezkedő, 20. századi plébániaépület É-i részén egy kb. 2×1,5 m-es gödröt tekintettünk meg, amelyet az épület falainak vízmentesítése céljából ástak. A gödör falában temetkezésre uta-

ló elszíneződés nem volt, azonban másodlagos helyzetben, a kidobott földből emberi koponyadarab és hosszúcsontok töredékei kerültek elő. A tárgyakat Gy. 2013.17. gyarapodási számon vettem nyilvántartásba.

Az okleveles és irodalmi adatok, valamint a begyűjtött emberi csontok alapján a mai templom a késő középkori egyházi épület helyén áll, és a körülötte lévő dombon a középkorban temető volt.

PAP ILDIKÓ KATALIN

163. Onga határa

(Borsod-Abaúj-Zemplén megye) **Ő, Szk, Sza, Á, Kú, Ú**

2013 tavaszán a Herman Ottó Múzeum végzett régészeti feltárásokat az Onga-Ócsanáros árvízvédelmi fejlesztéséhez kapcsolódóan, az alábbi lelőhelyeken.

Ócsanáros, Kinizsi Pál u. (KÖH 73655): A 860 m² nagyságú lelőhely a lakott településrész K-i oldalán, a Hernád árvízmentes magaspártján helyezkedik el. A területen összesen 52 objektumot bontottunk ki. Több gödröt, egykori oszlophelyeket, kemencéket, egy árok részletét, valamint egy ház nyomait azonosítottuk a lelőhelyen. Az előkerült jelenségek az őskorra, Árpád-korra és az újkorra keltezhetőek. Az őskori gödröket a lakott település szélén, a vízhez közel elhelyezkedő tároló- vagy szemétdörrök maradványának tartjuk. Több olyan oszlophelyet, cölöplyukat is találtunk, melyek egymástól szabályos távolságra, két, egymást keresztező vonalban helyezkednek el. Ezek egy kerítés, vagy őskori ház részét képezhettek. Szintén egy őskori ház romjaira utalt az a viszonylag nagy méretű, kerámiatöredékeket és paticsdarabokat tartalmazó folt, melyet a lelőhelyen bontottunk ki. Az Árpád-korra keltezhető az a gödör, melyet egy korábbi, a szkíta időszakban létesített, azonban már feltöltődött gödörbe ástak bele.

Ócsanáros, Nyárjas-dűlő (KÖH 32216): A lelőhely Ócsanáros belterületén, a lakott külterület K-i oldalán, a Hernád árteréből kiemelkedő magasparton található. A 0,4 ha nagyságú területen közel 400 jelenséget azonosítottunk, melyek között több ház, kemence, gödör, cölöplyuk, árok és kút volt. Az objektumok feltárásán túl a lelőhelyet több alkalommal, Bacskai István segítségével, fémkereső műszerrel is átvizsgáltuk. A szkíta időszakot egy ház és néhány, a fémkeresés során talált finom kidolgozású, háromélű nyílhegy képviselte. *(Az illusztrációt lásd a 89. oldalon!)* A császárkorból az általunk vizsgált területen objektumot nem tudunk azonosítani, viszont a műszeres leletfelderítés során 2. századi pénzeket és egy fibulát találtunk.

Kutatásunk során legnagyobb mennyiségben az Árpád-kor hagyatékát tudtuk vizsgálni. Az érintett nyomvonalszakaszon a falu két részét azonosítottuk. Az É-i oldalon helyezkedtek el a lakóházak és itt volt a tárológödrök egy része is. A D-i terület volt az „ipari övezet”, itt kaptak helyet a kemencék, műhelyek, kutak és a gödrök másik része. *(Az illusztrációt lásd a 89. oldalon!)* Az itt élő Árpád-kori közösséghez tartozott a fémkeresés során előkerült eszközök (sarló, fejsze, balta, vaskések, vascsatok) egy része. Ebből a leletanyagból emelkedik ki az V. István által kibocsátott szlavón báni dénár, valamint egy pénzváltó mérleg karszerkezete. Szintén az Árpád-korra, valószínűleg a tatárjárás idejére keltezhető a területen talált egyetlen sír is. Az elhunytat sekély sírgödörbe temették, csigolyájába fúródva nyílhegyet találtunk. A halott az Árpád-kori falu közösségéhez tartozott, menekülése során ijjal lőhették hasba. Feltételezhetően a tatárok vágták le mindkét lábát, babonás okból.

49 A Közhiteles Nyilvántartásban a lelőhely Akasztó-hegy néven szerepel!